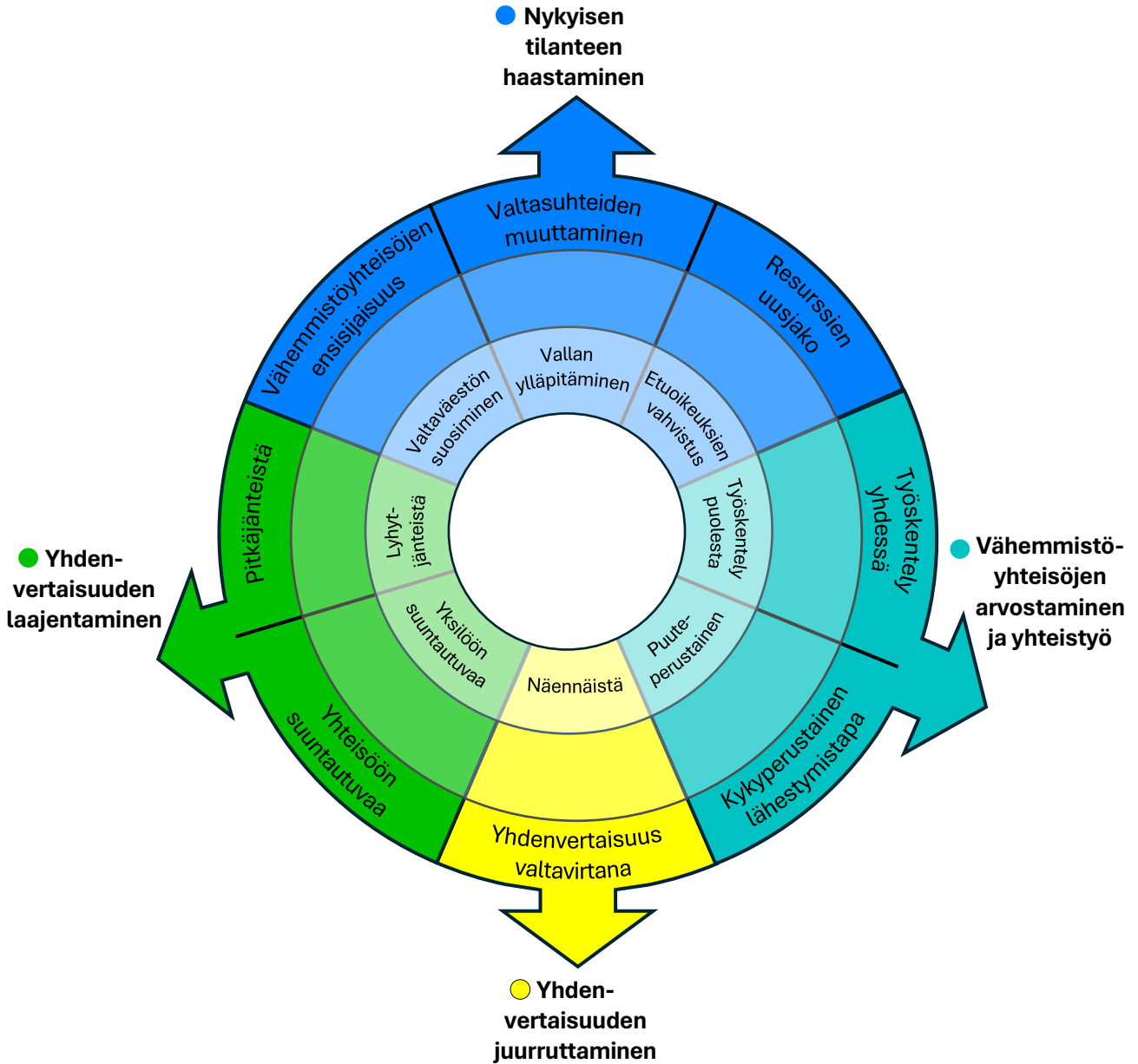

Yhdenvertaisuuskompassi ja tukikysymykset

Kompassin suunnat	Yhdenvertaisuuden ulottuvuudet	Arviointia ohjaavat tukikysymykset
NYKYISEN TILANTEEN HAASTAMINEN	VALTASUHTEIDEN MUUTTAMINEN (vs. vallan ylläpitäminen)	Miten valtasuhteita (esim. ajatusta tutkijoista valkoisina miehinä; opettajien ja oppilaiden välisiä hierarkkisia suhteita; tieteellisen tiedon kliseisiä ja elitistisiä esityksiä; erilaisia kokemuksia tieteen tilojen omistajuudesta ja niihin kuulumisesta) vahvistetaan, haastetaan tai muutetaan? Kenellä on oikeus, pätevyys ja valta toimia? Toisinnetaanko vallitsevia, epäoikeudenmukaisia valtasuhteita vai muutetaanko niitä mielekkäästi?
	VÄHEMMISTÖ-YHTEISÖJEN ENSISIJAISUUS (vs. valtaväestön suosiminen)	Kenen edut, tarpeet ja arvot määrittelevät toimintaperiaatteet ja käytännöt? Valtaväestöön kuuluvien, määräävissä ja vakiintuneissa asemissa olevien, päättäjien ja kaupallisten toimijoiden? Vai vähemmistöjen ja marginalisoitujen ihmisryhmien?
	RESURSSIEN UUSJAKO (vs. etuoikeuksien lujittaminen)	Suunnataanko resurssit ja pyrkimykset useimmiten etuoikeutetuille tai niille, jotka jo pitävät tieteestä? Miten marginalisoitujen ryhmien tieteen tuntemusta, kykyjä, sosiaalisia verkostoja ja mahdollisuuksia tuetaan? Kompensoidaanko resurssien epätasaista jakautumista tai jaetaanko resurssit uudelleen aiempaa yhdenvertaisemmin?
VÄHEMMISTÖYHTEISÖJEN ARVOSTAMINEN JA YHTEISTYÖ	TYÖSKENTELY YHDESSÄ (vs. työskentely puolesta)	Kehitetäänkö toimintaa erityisesti marginalisoituja ryhmiä ajatellen ja yhteistyössä heidän kanssaan? Kuka kehittää ja kenen ääni kuuluu päätöksenteossa? Keillä on aito mahdollisuus osallistua? Nähdäänkö osallistujat vain tiedeviestinnän kohteina? Edistetäänkö yhdenvertaisuutta vain näön vuoksi? Arvostetaanko osallistujia yhteistyökumppaneina? Vahvistaako yhteistyö osallistujien identiteettiä ja toimijuutta?
	KYKYPERUSTAINEN LÄHESTYMISTAPA (vs. puuteperustainen)	Tunnistetaanko, tunnustetaanko ja arvostetaanko marginalisoitujen yhteisöjen kiinnostuksen kohteita, identiteettejä, tietoja, taitoja ja muita kykyjä? Suhtaudutaanko joihinkin ryhmiin puutelähtöisesti ajatellen, että heiltä ”puuttuu” tietoja, tavoitteita ja kiinnostusta, tai että heidän ei kuuluisikaan osallistua? Arvioidaanko ihmisiä sen perusteella, keitä he ovat, vai sen perusteella, keitä he eivät ole?
YHDENVERTAISUUDEN JUURUTTAMINEN	YHDENVERTAISUUS VALTAVIRTANA (vs. yhdenvertaisuus näennäistä)	Kuinka merkittäväksi, tarkoitukselliseksi ja tärkeäksi arvoksi yhdenvertaisuus ymmärretään organisaatiossa ja sen toiminnoissa? Kuuluuko yhdenvertaisuuden edistäminen jokaisen työntekijän tehtäviin? Vai ovatko yhdenvertaisuuteen liittyvät huolet toisarvoisia tai toissijaisia ja korjaukset pieniä ja rajoittuneita (esim. vain tiettyihin hankkeisiin tai ohjelmiin)? Miten epäoikeudenmukaisuudesta kumpuavia kokemuksia tunnistetaan ja ongelmia ratkotaan?
YHDENVERTAISUUDEN LAAJENTAMINEN	PITKÄJÄNTEISTÄ (vs. lyhytjänteistä)	Ovatko yhdenvertaisuuteen tähtäävät käytännöt kertaluonteisia ja lyhytjänteisiä vai pysyviä ja pitkäjänteisiä? Tuetaanko osallistujien osaamista ja edistymistä suunnitellusti sekä osallistumisen aikana että sen jälkeen?
	YHTEISÖÖN SUUNTAUTUVAA (vs. yksilöön suuntautuvaa)	Tähtääkö toiminta yksilöiden kehittymiseen vai yhteisöjen osallisuuteen? Ulottuvatko osallistumisen myönteiset vaikutukset yksilöiden lisäksi paikallisyhteisöille, marginalisoiduille ryhmille tai yleisesti yhteiskuntaan? Onko osallistumisella vaikutuksia osallistujien yhteisöihin myös toiminnan loputtua?